

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 6 van 12

BIJLAGE

Artikel 5

De huidige door de Kamers gehouden registers zijn de openbare registers betreffende (1)notarissen, (2)de nevenbetrekkingen van notarissen én kandidaat-notarissen, (3)de namen van de bevoegde waarnemers en begin en einde van hun waarnemingstermijn én het niet openbaar register betreffende (4)de kandidaat-notarissen. In dit verband mist de Kamer een al dan niet openbaar register van kandidaat-notarissen zoals nu nog geregeld in het Besluit kamers van toezicht notariaat. Dit register is nodig om de gegevens – onder meer het tuchtrechtelijk verleden – over een kandidaat-notaris te kunnen bijhouden voor toetsing aan diens mogelijke benoembaarheid tot waarnemer c.q. notaris. Daaruit volgt ook de koppeling met het register van bevoegde waarnemers en hun waarnemingen. Zie voor wat betreft het tuchtrechtelijk verleden de gehandhaafde regeling in artikel 103 voor zover het de kandidaat-notaris betreft.

Gemist wordt een centraal register van nevenbetrekkingen dat ook over kandidaat-notarissen gaat. Dit register is in ieder geval van belang in verband de onpartijdigheid of onafhankelijkheid van de kandidaat-notaris, zeker als hij optreedt als waarnemer. Het gehandhaafde lid 6 van artikel 11 waarin de regeling over nevenbetrekkingen van notarissen mede van toepassing wordt verklaard op kandidaat-notarissen, bevestigt dit.

Lid 1 onder e: hier wordt geregeld dat alle onherroepelijke tuchtmaatregelen in het openbaar register van notarissen worden vermeld. Nu betreft dit alleen de schorsing en de ontzetting, zodat daaruit voor het publiek kan worden afgeleid of en wanneer een notaris in functie is. Het concept heeft kennelijk een andere doelstelling, waarvan het de vraag is of dit wenselijk is. Twee mogelijke effecten kunnen concreet worden benoemd;

- het zijn niet altijd de slechte notarissen die met een (lichte) tuchtmaatregel worden geconfronteerd. Het publiek dat de achtergrond niet kent kan uit het register verkeerde conclusies trekken.
- Het "shaming"effect kan ertoe leiden dat de tuchtrechter terughoudender wordt met het opleggen van een lichte maatregel.

Voor wat betreft de vermelding van het tuchtrechtelijk verleden van notaris én kandidaat-notaris dient een bewaaringstermijn te worden opgenomen.

Lid 1 onder e: We kennen een aantal maatregelen waarmee termijnen zijn gemoeid, te weten: schorsing en ontslag. Die zijn geregeld in de leden f en h. Bij waarschuwing en berisping is de ingangsdatum uiteraard het van kracht worden van de gegeven beschikking en daarbij behoort geen datum van beëindiging. Na in dit lid artikel 103 te hebben vermeld, kan er dus een punt achter.

Lid 1 onder g.; "waarnemers, bedoeld in artikel 28": in artikel 28 is geen sprake van waarnemers, wel van waarneming; of moet voor "artikel 28" worden gelezen "artikel 29"?

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 7 van 12

Lid 1 onder g: Beter kan in plaats van vermelding in lid g van “de ingangsdatum, de datum van beëindiging” van een waarneming, “het begin en het einde van de waarnemingstermijn” vermeld worden, zoals nu nog het geval is. Dit geeft ruimte voor de huidige praktijk om een waarnemingstermijn in dagdelen c.q. tijdstippen vast te leggen.

De registratie van de nevenbetrekkingen wordt overgeheveld naar de KNB. Over de bewaartermijn van de nevenbetrekkingen is in deze nieuwe artikelen niets geregeld. Het is wenselijk dat de bewaartermijn ruim blijft, in ieder geval ruimer dan drie jaar in verband met de ontvankelijkheidstermijn van drie jaar voor het indienen van klachten.

Lid 3: De genoemde amvb wordt bij voorkeur gelijktijdig opgesteld. Daarin zou moeten worden bepaald dat de registers via internet te raadplegen zijn.

Artikel 6

De bestaande praktijk kent ook de variant waarin oudere juristen aanvullende vakken volgen die -samen met hun oude rechtenbul - materieel kwalificeren tot geschiktheid voor aanstelling als kandidaat-notaris. Zij krijgen dan een ‘kwalificatieverklaring’. De oude bul is in die gevallen te oud om de aparte vakken in te kunnen brengen in een bul notarieel recht. Deze staande praktijk kan bij gelegenheid van deze wijziging worden gecodificeerd. Temeer omdat nu ook sprake is van ‘meewegen van elders verworven competenties’ t.a.v. de stageperiode (onderdeel R; artikel 31 lid 3).

Onder 1.; "In het eerste lid, onderdeel a", moet zijn: "In het tweede lid, onderdeel a, onder 2°".

Onder 1.; als "EG-verklaring" wordt vervangen door: "erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties", dan moet in de tekst, zoals die komt te luiden, de zinsnede "als bedoeld in de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties" vervallen.

Onder 2.; "eerste lid" moet zijn "tweede lid".

Artikel 8

Lid 2 en lid 6:

Positief is de kwaliteitstoets die zal worden ontwikkeld om de aanwezigheid van persoonlijke eigenschappen van integriteit en onafhankelijkheid reeds bij de toegang tot het ambt te kunnen beoordelen.

Er lijkt een belangrijk verschil tussen de Selectiecommissie rechterlijke macht (SRM) en de Commissie toegang notariaat. De SRM staat aan het begin van een langdurig proces van toelating tot de rechtelijke macht. Of de Commissie toegang notariaat zal beschikken over het instrumentarium om de persoonlijke geschiktheid van de kandidaat behoorlijk te toetsen lijkt de vraag.

- Er is nog geen enkele duidelijkheid over de wijze waarop deze selectie gaat plaatsvinden. Welke criteria worden gehanteerd, hoe vindt deze selectie plaats?
- Het wetsvoorstel verschaft geen duidelijkheid over de samenstelling van de commissie toegang notariaat. Er zullen in elk geval personen uit de notariële praktijk deel moeten uitmaken van die

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 8 van 12

commissie en zou het een commissie moeten zijn die geen enkele (ver-)binding heeft met het Bureau.

De geschiktheidsbeoordeling vindt plaats (vlak) voor de gewenste benoeming tot notaris. Dus niet vóór aanvang van de rechtenstudie of vóór aanvang van de beroepsopleiding.

De vergelijking met de SRM gaat in dit verband niet op. Daar kunnen algemeen juristen voorafgaand aan een geambieerde carrière in de rechterlijke macht hun geschiktheid laten beoordelen. Een notarieel jurist is in het algemeen vanaf zijn eerste college geoormerkt voor het notariaat. Het is de vraag of het acceptabel is dat de notarieel jurist pas na 12 jaar (d.w.z. rechtenstudie, beroepsopleiding en stage) verneemt dat de jeugdige ambitie van weleer nooit levensvatbaar is geweest. Daar waar het notariaat nu al met een vergrijzingsprobleem kampt, vergt dit een doordachter en zorgvuldiger overdenking. Gezien het ingrijpende karakter van het Commissie-advies, verdient het aanbeveling een expliciete motiveringsplicht en rechtsmiddelen op te nemen.

Lid 2. "door hem te benoemen"; als de wet in werking is en de Commissie is benoemd, is deze zinsnede overbodig; zinsnede schrappen of vervangen door "door hem benoemde".

Lid 5.; "hij" vervangen door "verzoeker".

Artikel 11

Onder 4. "In het vierde en vijfde lid wordt de zinsnede". In het vierde lid komt de bedoelde zinsnede niet voor.

Artikel 21

Leden 3 en 4: dit artikel lijkt niet consistent. In lid 4 geldt als voorwaarde voor doorverwijzing dat het belang van de cliënt daarmee wordt gediend. In lid 3 ontbreekt deze voorwaarde. Aldus kan er binnen een onderneming gemakkelijk met cliënten worden geschoven terwijl de cliënt juist deze bepaalde notaris heeft gekozen. Dit onderscheid is ook niet gemaakt in het rapport Hammerstein.

Artikel 24

Lid 4: Is het nodig de beoordelingsverklaring te vervangen door de veel duurdere accountantsverklaring, ook gezien het feit dat de financiële administratie ook nog geheel door het Bft wordt gecontroleerd?

Artikel 31

Onder 1.; "28,8" en "21,6" uur; is het nodig om op de minuut af te bepalen of iemand de vereiste stageduur heeft gehaald? Afronden op een heel uur is gewenst.

Artikel 32

Lid 1.; "... artikel 6, eerste lid, onderdeel a." vervangen door "... artikel 6, tweede lid, onderdeel a., onder 2°.

Lid 1: Juister is Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties.

Lid 7: Wordt er voor het vervallen van dit rechtsmiddel een alternatief opgenomen?

Artikel 56

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 9 van 12

Lid 1: Deze bepaling roept de vraag op of zij zich verstaat met de uitgangspunten van de vrije markt waarop het notariaat zich thans begeeft. Te overwegen ware een aanvullende bijdrage uit de overheidskas toe te kennen als de cliënt slechts een beperkte eigen bijdrage hoeft te voldoen.

Het is de vraag of het verstandig is dat de voorzitter van de Kamer belast wordt met de vaststelling van het tarief. Het zal niet eenvoudig zijn de draagkracht van een aanvrager van een subsidie vast te stellen. Verdient het niet de voorkeur aan te sluiten bij het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand voor de vaststelling van een dergelijke bijdrage?

De vraag dringt zich op of de verhouding tot de voorgestelde 'verzwakte ministerieplicht' (onderdeel L; art. 21) voldoende doordacht is. Ontstaat over een paar jaar een segment 'sociaal notariaat' (vgl. sociale advocatuur)?

Is het bedrag van de eigen bijdrage inclusief of exclusief BTW?

Artikel 59

Onder 1.; "In het eerste wordt ..." vervangen door "In het eerste lid wordt ..."

Artikelen 61a, 93 en 111a

'Gehouden te spreken' verdient de voorkeur boven de vrijblijvende 'niet-gebondenheid'. Anders is een 'onbeperkt inzage-recht' niet gegarandeerd en roept de regeling meer vaagheid (dus rechtspraak) op dan dat het oplost.

Artikel 61a

Het is gewenst dat het Bureau terzake aan de KNB (-onderzoekers) bindende aanwijzingen kan geven en verantwoordelijk wordt (blijft!) voor het systeemtoezicht. Ook is het gewenst dat de auditoren vooraf getoetst worden door de Commissie toegang notariaat. Uit de tuchtrechtpraktijk zijn gevallen bekend waarin onderzoeken van respectievelijk Belastingdienst, BFT en door de Kamer aangesteld notarieel-deskundig onderzoeker tezamen er onmiskenbaar op wezen dat 'alle seinen op rood stonden'. In de procedure kon de betrokken notaris evenwel de Kamer een –in dezelfde periode uitgevoerd– positief KNB-auditor-onderzoeksverslag overleggen.

Het is gewenst dat t.a.v. de auditoren wettelijk wordt bepaald in hoeverre zij nog in die functie kunnen blijven nadat zij zelf tuchtmaatregelen opgelegd hebben gekregen. Wie ziet daar op toe?

Artikel 95

Lid 2 derde zin: kunenn = kunnen

Lid 4.: "gerechtssecretarissen"; deze bestaan niet meer; vervangen door "juridische medewerkers".

Lid 4: verzuimd is aan te geven op welke rechtbank binnen het ressort wordt gedoeld.

Artikel 97

Bij een reductie van het aantal kamers, neemt het aantal zittingen per kamer toe. Afhankelijk van de bezetting kan deze toename voor notarisleden een substantiële tijdlast opleveren. Het verdient

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 10 van 12

aanbeveling nu al na te denken over de vergoedingenstructuur. Een gemis daaraan werpt voor een aantal potentiële notarisleden een nodeloze drempel op.

Lid 1 2x verliezen

Artikel 96

Onder b: in artikel 95 is sprake van een aanbeveling opgemaakt door "ringbesturen" in artikel 96 van een aanbeveling opgemaakt door de "ringvergadering".

Niet duidelijk is wat in dit verband met een aanbeveling van de ringvergadering wordt bedoeld. Een ringvergadering is er immers per arrondissement terwijl het gaat om een Kamer per ressort.

Artikel 99

Het is niet zonder meer duidelijk welke de ratio is van de bepaling dat van elke klacht een afschrift wordt toegezonden aan het Bureau. Informatie hierover in de Memorie van Toelichting is gewenst. (samenhang met art. 111b onder 3?) Niet duidelijk is waarom alle klachten in afschrift aan het Bureau moeten worden gezonden. Een groot aantal klachten blijkt na behandeling ongegrond. Welk belang kan de Toezichthouder hebben bij het verzamelen van ongegronde klachten?

Artikel 99a

De onderzoeksbevoegdheden van de (plaatsvervangend) voorzitter in het huidige artikel 96 Wna komen te vervallen. De Kamers kunnen alleen op grond van het voorgestelde artikel 99a naar aanleiding van een klacht het BFT verzoeken een onderzoek te verrichten.

Dit is een gevolg is van de scheiding van toezicht en tuchtrecht, maar er is wel aarzeling bij deze rigoureuze keuze voor het BFT als enige onderzoeksinstantie. Vergelijkend met het strafrecht, kan men het gemis van een OM/R-C rol gaan voelen.

Voorts valt op dat alleen de voltallige Kamer een onderzoek kan gelasten. De praktijk leert echter dat vaak in dergelijke gevallen met spoed moet worden gehandeld, waardoor het praktischer is als de voorzitter dit zelf kan gelasten. Bovendien is het gebruikelijk dat de voorzitter klachten pas aan de leden van de Kamer aanlevert als deze klaar zijn voor behandeling ter zitting.

Artikel 106a

Lid 2.; de artikelen 95 tot en met 97 worden op de Appellkamer van overeenkomstige toepassing verklaard; op aanbeveling van welke ringbesturen respectievelijk welke ringvergadering worden de leden en plaatsvervangende leden van de Appellkamer benoemd?

Artikel 107

Lid 1: na de eerste volzin staat een zin die verder ongeclausuleerd is. Deze zin is onbegrijpelijk. Onder de huidige wetgeving wordt een aanvulling op diezelfde zin gegeven die het begrijpelijk maakt.

Artikel 111a

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 11 van 12

Lid 1: Niet duidelijk is wat wordt verstaan onder 'of andere personen'. Gezien het feit dat het gaat om een beperking van de geheimhoudingsplicht kan het slechts gaan om de aangewezen ambtenaren van het Bureau.

Lid 2: Met de komst van de kwaliteitsrekening en het toezicht daarop en op de overige financiële administratie van de notaris door het Bft lijkt inzage in de persoonlijke financiële gegevens van de notaris niet meer aangewezen, anders dan in het geval van bijvoorbeeld vermoed frauduleus handelen. Inzage in de kantooradministratie lijkt in beginsel voldoende.

Artikel 111b

De mogelijkheid tot het opleggen van een voorwaardelijke maatregel en het opleggen van een boete is niet in het wetsvoorstel opgenomen, al hoewel wel op verschillende plaatsen bepleit. Hier ware een verbinding te leggen met het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Kaderwet tuchtrecht. De wet tuchtrechtspraak accountants kent wel de mogelijkheid tot het opleggen van een boete door de Accountantskamer.

Aan het Bft wordt wel de bevoegdheid toegekend een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom op te leggen. Deze bevoegdheid is weliswaar in lijn met de bevoegdheden van andere toezichthouders, maar de vraag kan worden gesteld of het niet de voorkeur verdient sancties bij de tuchtrechter te laten. De commissie Hammerstein heeft overigens aanbevolen dat het Bft deze bevoegdheid alleen wordt toegekend na verkregen toestemming van de voorzitter van de notariële kamer.

Ingevolge art. 5 Uitvoeringsbesluit WWFT heeft onder meer het BFT de bevoegdheid gekregen voor het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete. Tot nu toe is dit volgens art. 26 WWFT niet van toepassing ten aanzien van beroepsbeoefenaren – onder anderen notarissen – die onderworpen zijn aan tuchtrechtspraak. De consequentie van art. 111b is dat twee rechters moeten oordelen over het handelen van het BFT, de tuchtrechter en de bestuursrechter. Dit is niet wenselijk.

Samenloop met onder dwangsom afgegeven informatie, klacht en tuchtmaatregel, verdient nadere overdenking (6 EVRM e.a.). Lid 3 regelt allen de samenloop met de boete.

Artikel 111c

Dit geeft het Bureau de mogelijkheid om – indien er feiten worden geconstateerd die wijzen op een misdrijf gepleegd door een notaris of kandidaat-notaris – hiervan mededeling te doen bij het Openbaar Ministerie.

De memorie van toelichting geeft aan dat dit kan “in uitzondering op de afgeleide geheimhoudingsplicht”. Daarbij wordt opgemerkt; “bij een eventueel daaropvolgend strafrechtelijk onderzoek kan het Openbaar Ministerie met toepassing van de strafvorderlijke onderzoeksbevoegdheden, ..., zelf de beschikking krijgen over de informatie die nodig is voor de vervolging. Indien de informatie onder de geheimhoudingsplicht valt is het daarbij aan de rechtercommissaris om ...de afweging te maken...”

Het is de vraag of deze redenering sluitend is.

Het Openbaar Ministerie zal immers, om een strafrechtelijk onderzoek te kunnen starten, verdenkingen cq ernstige bezwaren moeten hebben jegens de verdachte. Indien deze verdenking gebaseerd is op de informatie uit de afgeleide geheimhoudingsplicht van het Bureau, beschikt het OM al over deze

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 februari 2009
kenmerk UIT 13856 ONTW / DK
pagina 12 van 12

informatie. Informatie die het OM ook nodig heeft om een onderzoek te starten. Een toets door de RC komt dan niet meer aan de orde.

Artikel 111d

De huidige interne flessenhalsregeling bij de Belastingdienst (filtering) is niet geheel onomstreden. Een regeling waarin elk bestuur van een Belastingdienstregio zelfstandig bevoegd is een klachtaanhangig te maken, valt te overwegen en kan bijdragen aan een meer alerte reactie op de notariële praktijk. De regio's van de Belastingdienst zijn voldoende toegerust om dit op regioniveau te organiseren.

Het is gewenst expliciet te bepalen dat de Belastingdienstmedewerker een terugkoppeling krijgt op de afloop van zijn melding.

Artikel III lid 1 eerste regel: .van de Wet het notarisambt te wijzigen in Wet o p het notarisambt.

Stil bewind.

Gemist wordt een hoofdstuk dat gewijd zou moeten zijn aan de invoering van de figuur van een stille bewindvoerder die in voorkomende gevallen kan optreden indien een notaris zijn bedrijfsvoering niet op orde heeft. Aanbeveling 6.4 van de commissie Hammerstein ware te heroverwegen.

Doorwerking tuchtmaatregelen na defungeren

Sinds 1999 is de Wet op het notarisambt op onderdelen gewijzigd. Zo kan een gedefungeerd notaris tegenwoordig aanblijven als kandidaat-notaris (of auditor). Het maatregeleninstrumentarium is daar(nog) niet op ingericht. Het ontbreekt met name aan een duidelijke regeling wat rechtens is indien:

- de notaris is ontzet, dan wel
- de notaris defungeert voordat de (volledige) schorsing(-en) zijn geëffectueerd

en de notaris vervolgens als kandidaat-notaris wil functioneren. Een wettelijke transformatie naar ontzegging van de waarnemingsbevoegdheid is gewenst.